

ПОЛІТИЧНА БІБЛІОТЕКА
ч. 3.

В. СОКИРКА.

Що б замущство
не ширялося.

(З ПРИВОДУ ДВОХ "ЗБІРНИКІВ" "БІБЛІОТЕКИ УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНИКА")

НАКЛАДОМ ОУН

1946 р.

ЩОБ БАЛАМУТСТВО НЕ ШИРИЛОСЯ...

(З приводу двох "Збірників" "Бібліотеки Українського Державника").

Український Національно-Державний Союз випустив ще в травні ц.р. Збірник I (Бібліотека Українського Державника) ⁺.

Все тут так симпатично, мило й оптимістично представлено, ні окончної чорної риски не бачиш - просто ідилія. У ній минуле "уряду УНР" змальовується барвистими фарбами, а майбутність подається просто райдужними барвами: "Маємо всі дані для того, щоб уважати справу нашої визвольної боротьби за цілком реальну, з виглядами на певний і недалекий уже успіх" (ст. 9).

І далі: "Українське питання - внаслідок внутрішніх подій в Україні й в цілому ССРР або внаслідок міжнародної ситуації, чи одного й другого разом - може зненацька зявитися на порядку дня світової політики, а визвольна боротьба наша ввійде знову в активну й вирішальну стадію" (ст. 10). "Наближається час перемоги Правди, світлої перемоги незалежної, соборної, демократичної України" (ст. 55).

У зв'язку з тим приходимо до найважнішої справи. "І цього всього ми досягнемо власне при умові очолювання нашого руху законним Державним Центром, легальним українським Урядом, бо сам цей факт згори відкидає, як в очах українських народних мас, так і в очах міжнародних чинників, всяку можливість будьякого обмеження незалежності й суверенності України на користь тої чи іншої чужинецької держави" (ст. 11).

У тому жанрі писані 60 сторінок! Зовсім не треба їх читати через рожеві окуляри! Таке писання страшенно нагадує нам паризький "Тризуб", в якому впродовж кільканадцяти років підряд читали ми також такі рожево-оптимістичні погляди. Але вертаймося до суті справи.

Ми б не займалися цим симпатичним "Збірником", якому просто накидаеться назва "Фата-моргані" - і то не дивлячись на те, що є в ньому деякі - оглядно висловлюючись - недокладності, які аж напрошуються спростувати. І напевно ми б не займалися ним тепер, та й ще з таким спізненням, коли б оце не появився "Збірник II" (за УП - 1946), а в ньому не повторялися оці "недокладності", в яких ми трохи чи заторкнуті чи заінтересовані. Бо коли отак пустити попри вуха всякі вигадки, неправди, замовчування й інші того роду "недокладності", то може трапитись таке, що вийде "Збірник III", а в ньому вже будуть... покликуватися на всі ці фантасмагорії з ч. I, як на незачеречні аксіоми. А воно не було б добре. Просто для історичної правди. Тим більше, що ходить про історичні факти. Отже, хоч ми наражуємося на, зрештою неслушні, закиди нетolerантності й непримиримої ворожнечі, все ж не для порожньої полемики й не задля партійного закурічення або зависті, а "сіне іра ет студіо" - тільки тому, щоб баламутство не ширилося, забираємо голос із наміром дещо спростувати.

⁺ В цитатах - правопис оригіналів, а всі підкреслення наші.

До речі: УНДС справді торкає недавнє минуле, але не подає при-
чин ~~їх~~ національно-державної поразки. А що! Воно абсолютно
законочило б сказати й про партійництво з партійною гризнею, від-
~~даниє~~ ~~наш~~ в словах: "Коли Україна не має бути соціалістичною,
то хай ~~її~~ ліпше не буде" (клич зреф'ю неправильно приписуваний
чомусь тільки соціал-демократам), і про соціалістичну дурійку,
звулягизовану потім в оціому "Україна - десятина", що зводила
українську національно-державну справу до земельної проблеми й
до безвиглядного переліцтування себе з большевиками; і про "ан-
тимілітаризм" державних секретарів, прем'єр-міністрів і членів Ди-
ректорії (Винниченко) з демобілізацією соток тисяч, а то й мільйо-
нових кадрів українських вояків колишньої російської армії, щоб не-
вдовз 300 юнаків, які не вміли тримати рушниці в руці, боронило
Україну під Крутами перед наступом кільканадцять тисяч большеви-
ків, що вибралися на підбій України, і щоб - як стверджують тепер
свій уенерівці - "число вояків української наддніпрянської армії -
в найкращі навіть моменти її бойового чину - ледве чи перевищува-
ло сорок тисяч" (ст. 42); і про орієнтації на історичних ворогів
України, при рівночасному розбазарюванні українських земель; і про
багато іншого. Тоді стало б зразу ясним не тільки, чому ми
програми, але й чому уенерівці звелися до малої еміграційної гру-
пи й чому почала ОУН; і чому ця ОУН боролася з отою групою, і то
боролася понад десять років так на внутрішньо-українському, як і
на зовнішньому полі. Але про це на 60 сторінках першого й 36 сто-
рінках другого "Збірника" навіть згадки нема. Неначе б цього й
не було й не було діяльності ОУН на історичній платформі. Автори
"Збірників" взагалі замовляють неприємні ім факти. І воно для де-
кого було б цікаво довідатися, що ця ОУН боролася з групою уене-
рівців не тому, що ОУН стала на зовсім відмінних ідеологічних і
програмових позиціях (самостійність і соборність, принцип власних
сіл, українська національна революція, понадпартійність, солідаризм
тощо), ані не завдяки партійницькій заирикуватості, а тому, що зму-
шувала її до цього група уенерівців. Діло в тому, що уенерівці, по-
терпівши національно-державну поразку, а рівночасно з тим поразку
своєї партійницької політики, не відмовились від керми державно-
військовими справами України, але, навпаки, вперто остоюючи право
на цю керму, зійшли на манівці політичного опортунізму із щодою
для Української Нації, а в дальному активно виступили проти ОУН,
яка фактично перебрала керму визвольної акції, при чому для побо-
рення ОУН так на внутрішньому, як і на зовнішньому полі знеуживали
фірму "уряду УНР", а що більше - стали по боці й на послугах наших
національних ворогів.

Варшавський договір 22 квітня 1920 р., стверджуючи незainteres-
ованість уряду УНР щодо Західно-Українських Земель, не тільки
віддавав Польщі мільйони населення Західної України (про страте-
гічні, господарські й державно-політичні наслідки цього для май-
бутнього України не говоримо), але й на території Наддніпрянщини
зводив українську Державу до розміру ~~при~~ ~~лизно~~ ~~одної давньої гу-~~
~~берні~~, а до того справу незалежності чарів тієї держави робив
взагалі проблематичною. Цей договір, що став підкладом походу Піл-
судського на Київ 1920 року, мав бути здійсненням польських мрій
"од мсжя до можя" та приверненням границь Ягайлонської Польщі. Не
диво, що - рівноважний із підписом власною рукою ("уряд УНР") за-
суду смерті для України - викликав він спонтанний протест і обу-

рення, зокрема обурення західних українців проти уряду УНР, скомпромітував цей уряд, і - що далі - викликає шкідливий антагонізм, а що більше - викопав прірву між "галичанами" і "наддніпрянцями". Бо треба брати на увагу, що в той час доля Західної України не була ще вирішена державами Антанти, але згода українського уряду на включення Західної України до Польщі була не без впливу на майбутнє рішення Антанти (1923). І це було єдине реальне значення варшавського договору, бо зрештою покінчився він фіяском і навіть поляки перейшли над ним (і під урядом УНР) до порядку дня, заключивши з більшевиками ризький договір.

І ось цей нещасний варшавський договір, що - не дивлячись на своє фіяско - натворив багато лиха між українцями, став "камнем преткногения" між університетами й іншими політичними угрупуваннями на українських землях і на еміграції, а зокрема й ОУН. Скільки ж то паперу списано ларом і скільки то слів пішло на вітер постійно з одним рефреном: відкличте варшавський договір! Але "уряд УНР" гикручувався сіном, моряє, не треба нічого відкликати, бо ж договір недійсний тому, що поляки самі зірвали договір, заключивши ризький трактат. І договору не відкликали.

П. Віктор Соловій (Збірник I, ст. 32) вияснює сьогодні, чому це сталося, моряє, супроти "зламання союзного договору" "уряд УНР" став перед дилемою: зірвати фактично всякі зв'язки з Польщею і вийти на еміграцію далі в Західну Європу, або обмежитись дипломатичним протестом, перейти на стан еміграції в тій же Польщі. І далі: "Обурене почуття диктувало перший вихід з ситуації, політичний розум підказував вибір другого. Розум уявя гору над почуттям. Головний Отаман і Уряд, переходячи в правному значенні на стан еміграції, ще на якийсь час лишалися в Польщі".

Але це пояснення не пояснює, чому не відкликано варшавського договору по "якомусь часі"? Тим більше, що відкликання варшавського договору зовсім не було тотожним із "зірванням усіх зв'язків із Польщею". Навіть, коли б було?! Та коли не зроблено цього в 1920 р., то чому не зроблено п'яного в 1930 р., або хоч би в 1940, коли вже Польща впала?! А втім, могли університети не відкликати варшавського договору, але чому вони виступали постійно, впродовж десятків років, проти ідеї соборності?! Перегляньте старі річники "Тризуба" з різними мутрощами в роді доказування винosti ідеї самостійності над ідеєю соборності. Та ж вони були единими антисоборниками, і то не тільки теоретичними, але й своєю політичною практикою й психологічним наставленням; вони постійно гиломлювалися з всеукраїнського, соборницького фронту, щоб, не дай Боже, не наразитися - польському "союзникові".

Н. Н. в статті п. з. "Чому Уряд УНР?" (Збірник I, ст. 48) пише: "Трагічні події 1920 року на якийсь час притиснули були той всеукраїнський характер УНР, але вже весною 1945 року пригребено його знову і після унегажнення варшавського договору - знову представники Західної України вийшли в уряд".

Абстрагуємо від того, чому один або два випадкові галичани є зараз "представниками" Західної України й чи тільки самої однієї їхньої присутності в складі "уряду" цілком вистачає, щоб цей уряд став "всеукраїнським", - важніше для нас що інше: хто, як коли унегажнив варшавський договір? І до чого відноситься

дата "весною 1945": до уневажнення варшавського договору, чи до входу представників Західної України в уряд?! Безперечно, уневажнення цей договір і Сікорські через догоду із Сталіном, і угоди в Ялті, і варшавський польський уряд 1945 року, так само, як це зробив колись Пілсудський через ризький трактат. Але нам нічого не відомо про те, щоб уряд УНР, який підписав варшавський договір у 1920 р., уневажливий його. Та й ще в 1945 р. Певно й тепер, так само, як у 1920 р., "обурене почуття" диктує одно, а "політичний розум" підмінє посі 1 інше, можливе, різно ще може бути, ану ж варшавський договір ще зможе придатися, тому не треба палити за собою мостів. А для внутрішньої пропаганди можна твердити так, як і давніше, що договір уневажнено, бо ж уневажили його поляки.

Чема то як "політичний розум"!..

Ось цей саме "політичний розум" диктував колись універівцям не тільки стриматися з відкликуванням варшавського договору, але - що важніше - диктував універівцям заангажуватися до акції на внутрішньому українському й на міжнародному полі - по боці поляків і проти ОУН. Варшавський "союзний" договір із 1920 р. таки ще в 1920 р. зламали поляки; але універівці й далі вважали поляків за союзників. І то не "якийсь час", але й зараз по ризьким мирі, і 10 років по ньому, коли то поляки "пацифікували" українське населення Західної України, і 15 років по ньому, коли то Польща заключила договір з Німеччиною, яка потім видавала полякам членів ОУН (по атентаті на Перецицького), і 20 років по ньому, коли то вже польської держави не стало, а був тільки польський еміграційний уряд (який проголосив мобілізацію українців у Франції). Як бачимо, вірний "союз", але тільки з боку наших універівців.

Однак, ця вірність ішла ще далі. В той час, коли поляки вішли на шибеницях членів ОУН і сотками та тисячами їх заповнювали тюрми й Березу-Картузьку, або коли в час "пацифікації" катували десятки тисяч мирного українського населення, наші полоноффіли, надуживаючи й знеуживаючи фірму уряду УНР, пропагували ідею польсько-українського співжиття, боронили самостійності перед соборністю і вели неподірливу боротьбу з ОУН, - а на міжнародному полі не боронили прав українського народу на українські землі й не брали в захист того ж народу перед терором і екстермінаційною політикою польських окупантів, але стали знаряддям у руках тих же поляків. І це в той час, коли навіть чужинці брали в оборону українців перед польським насильством та коли, наприклад, англійці гостро наступали проти Польщі й навіть задумували відібрати мандат Польщі над Галичиною. Переглянте річники офіціозу "уряду УНР" - "Тризуб" з одного боку, і офіціозу ОУН "Розбудови Надії" - з другого, і знайдете досить матеріалу з тієї сумної минувшини.

Вистачить сказаного, щоб зрозуміти, чому ні ОУН, ні інші політичні групи, табори й партії не визнали й не могли визнати в підпорядкуватися "урядові УНР". Це було не тому, що комусь там просто не хотілося, а тому, що універівці виуживали й знеуживали фірму УНР до своєї партійної, шкідливої для українського народу, політики, що через утогожнення групи з "урядом УНР", цей уряд був скомпрометований, і що визнання й підпорядкування "урядові УНР" це було б на ділі визнанням її орієнтаційної політики з усім її потенційним багажем та правом далі знеуживати фірму "уряду УНР". А на це ніяка політична група не хотіла йти, тим бі-

льше, що це було б рівнозначне з політичною смертю такої групи. І для якої цілі?!.. Та ба, цього навіть самі унерівці, які тепер, 1946-го року, так настирливо домагаються визнання всіма "уряду УНР", не бажали собі й не могли бажати.

Тому неправду пишуть унерівці (Збірник I, ст. 50), мовляв "гетьманські й націонаїстичні угрупування" "очевидно, розуміли, що представляти загально-національну справу вони не мають права, що право й обов'язок такої репрезентації належить тільки Урядові УНР". Навпаки, націоналісти постійно підносили зекиди проти "уряду УНР" за його "таку репрезентацію", заявляючи, що такий уряд не має ані обов'язку, ані, тим менш, права "такої" репрезентації.

На ділі унерівці новинні соромитися отого минулого й якнай-шильде пустити його в непам'ять. Тим часом, вони сьогодні, закриваючи одне й перекручуючи інше, пишаються стією "міжнародньою акцією" і підносять, як свою заслугу, і "сесії Ліги Націй", і "участь у Товаристві Прихильників Ліги Націй", і "меморандум до різних установ і політичних діячів загально-національного змісту", і "участь у міжнародних конгресах комбатантів, інвалідів, соціалістів і т.н." (ст. 50), і "міжнародні жіночі та студентські конгреси", і "з'їзди П'нтернаціоналу" (ст. 21) і...

Гов! Чи не задалеко заганяються панове в самохваличому захваті? Було б цікаво знати, що то "уряд УНР" робив на студентських конгресах? І що він мав спільногого з жіночими конгресами? Або яке відношення до "уряду УНР" мали з'їзди П'нтернаціоналу чи конгреси соціалістів? "Урали мене, роте", — так, але потім пишатися чужим пір'ям?!

І пошо заперечувати належнє іншим?! Ось, вихвальючи міжнародну акцію уряду УНР, панове пишуть: "Вони (націоналісти й гетьманська прим.) задовольнялися або льокальнюю політикою, або своєю внутрішньою організаційною працею", в той час, коли їм добре відомо, що ОУН мала своїх представників і політичних повновласників та пресові бюро у Вашингтоні, Лондоні, Женеві, Марсілі, Брюсселі, Римі... що ця ж ОУН видавала численні брошюри, бюллетені й інші видання чужими мовами, не говорячи про її супестів й поміч Парламентарій Репрезентації ЗУЗ на сесіях Ліги Націй та інших конгресах, так само, як і жіночим і студентським організаціям у міжнародних з'їздах, що висилала меморіали до Ліги Націй (напр., меморіял полк. Р. Сушка) та чужинних урядів, тощо, цебто, коли їм найкраще відомо, що зовнішня акція ОУН далеко перевищувала своїм розміром (і значенням!) таку ж акцію "уряду УНР", яка на ділі зводилася, здебільшого, до паралізування й поборювання зорнішної акції ОУН.

Унерівці плягаються в чуже пір'я не тільки коли мова про акцію на міжнародному полі. Ось читасмо:

"На чужині всією еміграцією та Українським Урядом, під проводом славної пам'яти Симона Петлюри, переведено було широко сплановану та організовану право засвоєння собі сили европейської цивілізації. Широко розбудоване вільне українське суспільство всіх типів, включно до університету та політехніки, наукові інститути, товариства, бібліотеки, музеї, видавництва, кінок, вільна преса, та різночасно з

тим тисячі освітніх українців, що здобули собі дипломи європейських вищих і спеціальних шкіл..." (ст. 6). "Так, від 1922 року починаючи, посталі в Чехії три високі українські школи: УКРАЇНСЬКИЙ ВІЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ і ВИСОКИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ У ПРАЗІ ТА УКРАЇНСЬКА ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ В ПОДБРАДАХ. Де не могли повстati високі намі школи, там творилися УКРАЇНСЬКІ НАУКОВІ ІНСТИТУТИ, як це було у Варшаві і Берліні, і ці інститути розгорнули поважну дослідну наукову та видавничу працю" (ст. 33). "Один Український Вільний Університет у Празі офіційно реєструє українську наукову думку на протязі 10-х років в 28-ми міжнародних конгресах по різних столицях Європи. Делегати Українського Академічного Комітету засідають у комісіях інтелектуальної співпраці культурних народів у царині науки чи мистецтва, в царині високотехнічної освіти чи організації молоді - речником прав України та виразником позиціями праці її синів на чужині чи на тих землях, що знайшлися поза можами московської окупації, були не фігуранти-альбісікати з поневоленої Батьківщини, тільки патріоти-державники, що майже кожний такий виступ ПРОВОДИЛИ АБО ПІД ПРАНОРОМ УНР ПРИ ВЕЗНОСЕРЕДНІЙ УЧАСТІ ПОВНОВЛАСНИКІВ УРЯДУ, АБО В ПОРОЗУМІННІ З НІМ. Ми не можемо тут зробити ходу приблизного білчину цих праць через брак матеріалів, які охопили б величезні розміри їх на протязі ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ, однак сміло твердити може о, що ця праця не минула без сліду, що ім'я України, її історія і сучасне становище стали віком широким кругам освіченого суспільства Європи й Америки, а чинники світової політики стали числитися з конечністю скорочої чи пізнішої розвязки української державної проблеми" (ст. 26).

Це тільки маленькі вийнятки з предовгих елюкбрадій на ці теми, де є й про тисячі інженерів, кооператорів, педагогів і агрономів, і про різьбяра Архипенка, і балетмайстра Араменка, і диригента Кошиля, і про мальські вистави по всій Європі і т.д. і т.д. І ще все завдяки - "урядові УНР": не парма ж не у великій частині вийнятки з святочної промови В. Соловія з нагоди 25-річчя еміграції А. Лівицького.

І треба ж мати відбагати такі речі оголошувати, коли й тільки на еміграції відомо, що єдиним твором і щоменом "уряду УНР" був Український Науковий Інститут у Варшаві. Во коли вже приписувати комусь "право власності" (на підставі ініціативи заложення, складу професури, впливів на дотичну установу тоді) то Університет у Празі був доменою групи Петрушевича, Унінститут у берліні - гетьманців, Інститут у Празі - есерів із Шаповалом та чомі, а щодо УГАкадемії в Подебрадах, то це домена різних груп. А яке Господь знає, що мали спільногого з "урядом УНР" видавництва книжок (напр.: "Розбудови Нації", УВО, паризького "Українського Слова", "Пробоем", У.Н.О. і т.д.), Вільна Преса (зокрема різних політичних груп, яка виступала проти "уряду УНР") і ті "тисячі освічених українців, що здобули собі дипломи європейських вищих і спеціальних закіл". Чи факт, що хтось покинув Україну приблизно в той час, що й уряд УНР, дає підставу тому ж урядові все, що цей утікач зробив і зробить у житті, привласнювати собі й записувати на свій рахунок? Коли так, то десь за 10 чи 20 років будемо перечитувати в якомусь "Збірнику", що всі творчіні українські школи всіх типів по всіх таборах УНРРА і поза ними (гід народних до університету), всі часописи, видавництва, бібліотеки, театри, хори і балети, мистецькі вистави, всі товариства, з'їзи й конгрес-

си й тисячі українців, які покінчили своїй чужі школи та різні курси, все це виключно заслуга... "уряду УНР"; бо ж і тепер також у тому ж приблизно часі, що "уряд УНР" на чолі з А.Лівицьким, втікали десятки тисяч української еміграції.

А вже вершком самохвальби й вбирання себе в чуже пір'я є ось такі слова в статті сина А.Лівицького (Микола Лівицький: Визвольна боротьба й державний центр. Ст. 18-19): "З урядом УНР нерозривно звязані імена найбільших українців останньої доби, без праці і провідної ролі яких ніяке укр. відродження не було б можливим". І між ними фігурують такі: полк. Коновалець (Провідник ОУН, яку полонофіли безоглядно поборювали), Микита Шаповал (що вилав стоси літератури проти універівців), сен. Шелухин (що просто втрачав спокій на згадку про універівців), през. Петрушевич (диктатор ЗУЗ), ген. Тарнауський (вождь Гал. армії), Кость Левицький (прем'єм Галицького уряду) і т. д. Аж дивно, що чомусь гетьмана Скіропадського тут нема. Зате не дивно, що взяли самих померлих: мертві не протестуватимуть. Але ті ж мертві напевно в гробі обернулися б, коли б довідалися, що вони попали (чи там "іх попали") в ряди універівців!..

Але вихвалювання на всі боки "уряду УНР" і прибирання його в чуже пір'я на цьому не кінчається: "Уряд УНР" не тільки на еміграції - все" (від шкіл усіх типів аж до сесій Ліги Націй), але за ним також різні універівські організації, розкидані по всій Європі, в АМЕРИЦІ Й НА ДАЛЬКОМУ СХОДІ" (ст. 58), щоб в кінці в тих довгих самохвальчих трирадах договоритися до того, що "НАЦІОНАЛЬНА УКРАЇНА ПРОДОВЖ 25 ЛІТ ЖИТЯ ПІД СОВСТАМИ ВЕЛА НЕВІДИННУ БОРТЬБУ ПРОТИ БОЛЬШЕВИЗМУ... ПІД ІДЕЙНИМИ ПРАПОРАМИ УРЯДУ УНР З ЕМІГРАЦІЇ" (ст. 47), що "НАД МОСКОВСЬКИМИ БОЛЬШЕВИКАМИ, МОВ ТОЙ ДАМОКЛІВ МЕЧ, ВИСІЛА БОРТЬБА, ОЧОЛЮВАНА УРЯДОМ УНР" (ст. 12). І це все тоді, коли аж надто добре гідомо, що коли ходить про бортьбу під советським режимом, то "уряд УНР" від часу Базару пальцем об пальцем не вдарив, а від 1939 р. сидів він уже зовсім тихо, що, зрештою, йому ніхто за зле не брав і не бере.

Аж ось тепер, 1946 р., ні з того, ні з цього "уряд УНР" гвалтовно й настирливо домагається визнання всіма політичними аборами, групами, партіями й організаціями. Що то за просто карколомні штучки показує М.Лівицький враз із іншими анонімовими авторами (які чомусь мають дуже з ним подібне перо!), щоб тільки "визнати уряд УНР". По барабанному вогні хвальби "уряду УНР", що має зафасцинувати й приголомшити кожного, хто не знає подробиць найновішої "історії України", сипляться численні аргументи й висновки.

Ліправа уряду УНР і так доволі заплутана, а універівці ще більше за-плутують її своїм немудрим писанням. Ось у самохвальбі заганяються до того, що пишуть: "Рішальні речники нової східно-української еміграції... визнали цей уряд (уряд УНР - наша прим.), як свій державний центр" (ст. 47). "Усі державно думаючі чинники нашої еміграції зрозуміли вагу моменту і значення акту переємства влади і беззастережно ПРИЗНАЛИ єдино легальним носієм суверенітету України на чужині нового Голову Директорії" (ст. 25), це бото А.Лівицького. А про націоналістів і гетьманців ми вже читали, що "вони, очевидно, розуміли... що право і обовязок репрезентувати загально-національну справу... НАЛЕЖИТЬ ТІЛЬКИ УРЯДОВІ УНР". (ст. 50), це бото, на ділі також визнали його. Чи можна бажати чогось кращого?! Вони самі - універівці - визнали (свій) уряд УНР, націоналісти й гетьманці також, "рішальні речники нової східно-української еміграції прилучилися до них, за ними пішли "усі державно думаючі чинники еміграції"; до того, національна Україна 25 років боролася "під пропорами Уряду УНР", отже, стоять муром за тим же урядом; УПА це ж твір цього уряду, і взагалі "наша партизанка"

стоїть до його послуг. Отже -- загальне признання! Просто цікаво було б знати, хто такий ще не визнав "уряду УНР"? І дивується, для кого ж це, власне, пишеться отих 60 сторінок і кого ж то переконується в потребі -- визнати уряд УНР? -- Ось до чого доводить демагогія!..

А вони все таки не слід було б так обходитися з історією -- "урядом УНР". І не зашкодило б знати історичну правду новій наддніпрянській еміграції, що ще донедавна за советською залізною завісю, відтіта від світу, нічого про все це не знала. Але, лише, уенерівці думають, що саме гранична на певніх межах наївності отієї Нової еміграції -- це найліпший засіб притягти її до своїх рідів, до яких, до речі, вже від 1920 р. ніхто ні з еміграції, ні тим менше з ЗУС, не пішарся й лікі постійно ріділи й таки все зовсім прорідились. І ж бо політична група, в якій ніколи не було молоді! І не відбікимо від гранди, коли скажемо, що оці "Збірники" для чікого іншого не писані, а саме для отієї Нової еміграції, бо всі інші знають факти й людей: за 25 років пізналися аж надто добре!.. А втім, про ціль що спідчить заснування "Українського Національного Державного Союзу".

До речі: ми нічого не маємо проти заснування отієї політичної уенерівської партії чи там організації. Напаки, ми не без певного вдоволення стверджуємо, що ми таки дочекалися цього, коли то уенерівці стали на зasadі соборництва й безкомпромісної антиорієнтаційності (хай спричинені тим, що залишився один окуніш) та що постанови Установчих Зборів, платформа й статут уенерівської організації взоровані на Устрою ОУН і постановах її конгресів, і не тільки взоровані, можна сказати, багато просто "відбито". Втім ми маємо дещо проти, коли народини такої організації супроводиться викривлюванням історичних фактів, як виказано вище.

Новозаснована організація вже в першій своїй енунціації (Збірник П, ст. 15) подає: "Український Національно Державний Союз закликає всі українські політичні партії й угруповання сконсолідуватися довкруги державного центру Укр. Нар. Республіки, яко единого держ. осередку нац. України". Але ми маємо до того мале застереження: уенерівці закликають інших до консолідації навколо... себе, але самі досі виказували з усіх політичних груп найменші тенденції до спрійнної консолідації й постійно виломлювалися з всеукраїнського фронту.

А тепер -- порада уенерівській організації на її життєву дорогу. Ходить не тільки про те, як лише М.Лівицький (ст. 19), "щоб усі активні й патріотичні українські елементи обєдналися довкола свого Уряду і дали йому необхідну громадсько-політ. підбумову, всебічну підтримку"; але ходить і про те, щоб справді так було, як вони пишуть, а саме, що "Державний Центр УНР не знав і не знає НІЯКИХ ЧЛЕНІВ СВОЄЇ ОРГАНІЗАЦІЇ, він знає, натомість, громадян української держави" (ст. 28), цебто, ходить про те, щоб "уряд УНР" зрозумів, що коли він претендує на визнання всіма політичними таборами, групами, партіями й організаціями, то він це повинен в'язатися на життя й смерть із ОДНІЄЮ партією, та її ще й найменшою, а бути еманацією всіх своїх визнавців. Це тим більше стосується "голови держави", який повинен стояти ПОНАД усіма таборами-групами-партіями-організаціями й бути встановлений справді законно, з "легальним титулом" (ст. 29, Зб. П), і "волею народу".

Отже, коли наймолодша уенерівська партія-організація буде ТАК використовувати її знеуживати фірму "уряду УНР" до своїх партійних чи організаційних цілей, то можуть в срихонські сурми сурмити її пілі томи писати про потребу визнати уряд УНР, але ТАКЕ писання не поможет, лише попкордить справі консолідації і створенню спільнотного Центру.

